Nr. 2 (6) Katowice, dnia 20 lutego 1935 Rok. XII.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K. O. Nr. 304.121.

Poz. **Treść:**

13. Instrukcja Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 stycznia 1935 r. o kwalifikowaniu nauczycieli.

Okólniki Min. W. R. i O. P.:

14. nr. 12 z dnia 19 stycznia 1935 r. w sprawie akcji Ligi Morskiej i Kolonjalnej na terenie szkół.
15. nr. 13 z dnia 22 stycznia 1935 r. o zaliczkach na uposażenie.
16. Konkursy na stanowiska kierowników szkół.

Komunikaty:

17. w sprawie szkolnego domu wycieczkowego w Jurgowie.
18. w sprawie wydania tekstu muzycznego pieśni p. t. „Piłsudski".
19. w sprawie podręcznika p. t. „Łyżwiarstwo".
20. w sprawie wydawnictwa p. t. „XV lat polskiej pracy na morzu".
21. O wydawnictwach.

Poz. 13.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Warszawa, dnia 29. stycznia 1935 r.
Nr. BP-97/35.

Instrukcja o kwalifikowaniu nauczycieli.

Ministerstwo przesyła w załączeniu do wiadomości i stosowania Instrukcję o kwalifikowaniu nauczycieli, która zostanie ogłoszona w najbliższym numerze Dziennika Urzędowego Ministerstwa.

Jednocześnie w związku z zapytaniami niektórych Kuratorjów Ministerstwo wyjaśnia w przedmiocie kwalifikowania nauczycieli, co następuje:

Zgodnie z postanowieniami § 18 rozporządzenia o kwalifikowaniu nauczycieli pierwsze kwalifikowanie w myśl jego przepisów winno było być zakończone zasadniczo w terminie do końca 1934 r. Ze względu jednak na trudności, jakie w związku z całkowicie nowym systemem kwalifikowania mogłyby się w terenie wytworzyć jako też z uwagi na późne dostarczenie odnośnych druków, zakończenie kwalifikowania w poszczególnych obwodach czy okręgach szkolnych po tym terminie — nie później jednak jak do dnia 30. czerwca 1935 r. — należy uważać za usprawiedliwione.

Jakkolwiek przy tem pierwszem na nowych przepisach opartem kwalifikowaniu dotychczasowe wykazy kwalifikacyjne mają zastąpić nowe arkusze spostrzeżeń, o ile chodzi o spostrzeżenia poczynione w ciągu okresu, to jednak nie należy ich obecnie przesyłać kierownikom szkół dla wpisania spostrzeżeń, ponieważ do wpisywania ich w wykazach kwalifikacyjnych kierownicy nie byli upoważnieni. Natomiast wydadzą oni pisemną opinję zgodnie z przepisami §§ 5, 7 i 8 rozporządzenia o kwalifikowaniu oraz przy przestrzeganiu przepisów zawartych w instrukcji o kwalifikowaniu, opierając się na własnym wyłącznie sądzie o nauczycielu.

Ustalenie ocen dla nauczycieli tymczasowych winno być dokonane ze szczególną dokładnością, aby przez pobieżne ustalanie tych ocen w stopniu co najmniej dostatecznym, nie dopuścić do ustalenia się w zawodzie nauczycielskim jednostek małowartościowych.

Karty kwalifikacyjne zakładają i prowadzą władze wymienione w § 2 rozporządzenia o kwalifikowaniu, przyczem, jeśli idzie o założenie karty, to wypełniać je mogą urzędnicy, podpis natomiast kładzie osoba, mająca prawo do podpisywania pism urzędowych (karty nauczycieli szkół powszechnych podpisuje inspektor szkolny,

karty innych nauczycieli — naczelnik wydziału właściwego szkolnictwa w Kuratorjum lub w Ministerstwie).

Arkusze spostrzeżeń zakładają osoby powołane do ich przechowywania w ciągu okresu kwalifikacyjnego. Spostrzeżenia do nich wpisują wszystkie osoby powołane do sprawozdania nadzoru, a stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa nie stoi temu na przeszkodzie.

Treść spostrzeżeń, względnie opinji winna obejmować zgodnie z § 2 instrukcji o kwalifikowaniu możliwie wszystkie wymienione w tym paragrafie elementy.

Sporządzone dla ustalenia okresowej lub sporadycznej oceny opinje są pismami urzędowemi, odnoszą się zatem do nich przepisy o przestrzeganiu tajemnicy służbowej, dlatego nie wymienia ich w treści § 11 rozporządzenia o kwalifikowaniu.

Przewidziany w § 16 tegoż rozporządzenia co najmniej roczny okres choroby nauczyciela stanowi zawsze podstawę do nieustalenia oceny za dany okres kwalifikacyjny. Wyjątkowo jednak i krótszy okres może uzasadniać nieustalenie oceny okresowej wtedy, gdy spostrzeżenia poczynione w ciągu okresu przed chorobą nie dają dostatecznego materjału do wydania opinji czy ustalenia oceny, a w chwili upływu okresu kwalifikacyjnego, nauczyciel jeszcze nie pełni obowiązków z powodu choroby. Również i w tych przypadkach należy wpisać do karty kwalifikacyjnej: „za okres . . . . . . z powodu choroby niekwalifikowany“.

Wydanie oceny sporadycznej wymagane jest zawsze w związku z taką zmianą miejsca służbowego nauczyciela, przy której następuje zmiana osób, czy to powołanych do wydania o nim opinji, czy też ustalenia dla niego oceny (§ 17 rozporządzenia o kwalifikowaniu). Wydanie takiej oceny pożądane jest także wówczas, gdy nauczyciel nie zmienia wprawdzie miejsca służbowego, lecz przechodzi do szkoły innego typu lub kategorji, ale w tem samem miejscu służbowem. Natomiast nie wymaga ustalenia oceny sporadycznej przeniesienie nauczyciela do innej szkoły tej samej kategorji w tej samej miejscowości (chociaż zachodzi tu zmiana osoby, powołanej do wydania opinji, a może mieć także miejsce zmiana osoby,powołanej do ustalenia oceny) lub zmiana jedynie osoby lub osób powołanych do sprawowania nadzoru.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) **Jan T. Lipka.**

Załącznik do Nr. BP. 97/35.

INSTRUKCJA
z dnia 26 stycznia 1935 r. (BP.-97/35)
o kwalifikowaniu nauczycieli.

Na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1934 r., wydanego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o kwalifikowaniu nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 490) ustalam następujące podstawy sformułowania opinji i ustalenia ocen kwalifikacyjnych nauczycieli:

§ 1.

Przełożony, powołany do sprawowania nadzoru służbowego, obowiązany jest znać nauczyciela, o którym ma wydać opinję, względnie dla którego ustalić ma ocenę.

Znajomość ta ma być podstawą wpisów do arkusza spostrzeżeń, zawierającego materjał do sformułowania opinji i ustalenia oceny. Znajomość winna odnosić się w zasadzie do wypełniania obowiązków służbowych, a w razie potrzeby i w miarę możności także do stosunków pozasłużbowych kwalifikowanego, całokształt bowiem tych stosunków pozwoli uwzględnić warunki, w jakich nauczyciel pracuje i najwłaściwiej go ocenić.

§ 2.

W spełnianiu tego obowiązku winien przełożony dążyć do poznania:

1. wartości zawodowych nauczyciela, do których zaliczyć należy: a) sumienność w wykonywaniu obowiązków, b) metodę i wyniki pracy wychowawczej i dydaktycznej, c) stosunek do uczniów i umiejętność oceny wyników ich pracy, d) stosunek do rodziców uczniów, e) stosunek do przełożonych i personelu szkolnego, f) przygotowanie do zawodu i prace nad własnem dokształceniem, g) znajomość programów, przepisów szkolnych i obowiązujących nauczyciela norm administracyjno-prawnych, h) uzdolnienia organizacyjne i kierownicze, i) uzdolnienia specjalne, j) zachowanie się w służbie lub poza służbą, odpowiadające powadze stanu nauczycielskiego,
2. wartości ogólnych, jako to: inteligencji ogólnej, kultury umysłowej, uczciwości, ideowości, samodzielności i poczucia odpowiedzialności służbowej, energji, wreszcie
3. w miarę potrzeby i możności — stosunku do miejscowej ludności, udziału w pracy oświatowej i społecznej środowiska oraz stosunków osobistych i rodzinnych nauczyciela, gdy wpływ ich znalazł odbicie w wynikach pracy i sytuacji służbowej.

§ 3.

Przełożony obowiązany jest, kierując się jedynie własnem sumieniem — oraz względami na dobro służby — wydać o nauczycielu opinję wyczerpującą i ustalić ocenę dokładnie przemyślaną i sprawiedliwą.

W wyrażeniu opinji winien przełożony zachować należytą miarę, takt i objektywność. Winien zdać sobie sprawę z ważności kwalifikowania dla ocenianego i wydać tę opinję z pełnem poczuciem odpowiedzialności, każda bowiem opinja jest nietylko oceną wartości nauczyciela, lecz również sprawdzianem wartości kwalifikującego, jako przełożonego.

§ 4.

Wartości zawodowe kwalifikowanego, które ze względu na interes służby stanowią główny współczynnik przy ustalaniu stopnia oceny, muszą być w opinji określone jasno i zgodnie z rzeczywistością. W tym celu osoby, powołane do sprawowania nadzoru służbowego, mając na uwadze, że wartości te mogą w ciągu okresu kwalifikacyjnego ulegać zmianom, winny możliwie często i dokładnie wpisywać do arkusza spostrzeżeń swoje spostrzeżenia hospitacyjne lub wizytacyjne, by mogły one dać w sumie przy formułowaniu opinji względnie ustaleniu oceny właściwą wartość kwalifikowanego.

§ 5.

Gdy przełożony nie zdołał sobie wyrobić pewnego sądu o wszystkich wartościach, podanych w § 2, winien swoje spostrzeżenia uzupełnić, a jeżeli to jest niemożliwe, wspomnieć o tem w opinji, w żadnym jednak przypadku nie może się kierować jedynie przypuszczeniami.

W opinji nie należy pomijać momentów dodatnich, biorąc w każdym wypadku pod uwagę indywidualne warunki pracy nauczyciela.

§ 6.

Opinja powinna być sformułowana treściwie i jasno, by pośredni przełożony, powołany do ustalenia oceny, mógł na jej podstawie i kierując się własnemi spostrzeżeniami, ustalić dla kwalifikowanego właściwy stopień oceny kwalifikacyjnej.

§ 7.

Gdy treść opinji i spostrzeżeń, wpisanych do arkusza spostrzeżeń, uzasadnia ustalenie oceny w stopniu niedostatecznym, a przełożony, powołany do jej ustalenia, ma wątpliwość co do słuszności opinji — winien on zwizytować kwalifikowanego, zwracając szczególną uwagę na braki, wyszczególnione w opinji i dopiero na podstawie spostrzeżeń własnych, które również powinien wpisać do arkusza spostrzeżeń, ustalić stopień oceny.

§ 8.

W wypadkach odwołania się kwalifikowanego od niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej, władza służbowa osoby, która ustaliła ocenę, gdy nie ma pewności co do słuszności oceny, winna delegować jednego z podległych jej funkcjonarjuszów celem ponownego zwizytowania odwołującego się. Wizytujący składa wówczas szczegółowe sprawozdanie z przebiegu wizytacji, które stanowi podstawę załatwienia odwołania i ustalenia ostatecznej oceny kwalifikacyjnej przez władzę.

§ 9.

Postanowienia niniejszej instrukcji wchodzą w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Jędrzejewicz.**

14.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 12.

z dnia 19 stycznia 1935 r. (I. Pol. 5102/34)

w sprawie akcji Ligi Morskiej i Kolonjalnej na terenie szkół.

W uzupełnieniu zarządzenia Ministerstwa z dnia 17-go listopada 1933 r. Nr. I. Pol. 3782/33 w sprawie akcji Ligi Morskiej i Kolonjalnej na terenie szkół oraz okólnika Nr. 3 z dnia 8 stycznia 1934 r. Nr. I. Pol. 4235/33 w sprawie składek w szkołach — zezwalam na zakładanie Kół szkolnych Ligi Morskiej i Kolonjalnej wszędzie tam, gdzie sprawy związane z szerzeniem idei morskiej nie są przedmiotem prac realizacyjnych istniejących już organizacyj młodzieży szkolnej — przyczem decyzja należy w każdym wypadku do dyrektora względnie kierownika szkoły.

Zezwalam również na zorganizowanie w szkołach — w miesiącu marcu zbiórki na rzecz „Funduszu Obrony Morskiej“ z tem, że zbiórka powyższa powinna mieć charakter dobrowolny — bez jakiegokolwiek nacisku w tej mierze ze strony personelu nauczycielskiego — a przeprowadzona przez organizacje młodzieży szkolnej, będące pod opieką nauczycieli w porozumieniu z odnośnemi ośrodkami Ligi Morskiej i Kolonjalnej, bez obciążenia technicznego aparatu administracji szkolnej.

Jednocześnie zgadzam się, w związku z przypadającą dnia 10 lutego 1935 r. — 15-tą rocznicą uzyskania dostępu do morza — na przeprowadzenie we wszystkich szkołach propagandy morza polskiego, — zorganizowanej bez uszczerbku dla normalnych zajęć szkolnych.

Liga Morska i Kolonjalna porozumie się w tym względzie z właściwemi władzami szkolnemi oraz dostarczy szkołom odpowiednich materjałów propagandowych.

Minister:
(—) **W. Jędrzejewicz.**

15.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 13

z dnia 22 stycznia 1935 r. (BP. 217/35)

o zaliczkach na uposażenie.

W związku z ustępem 2 punktu IV okólnika Nr. 113 z dnia 17 lipca 1934 r. (BP. 15430/34) o zaliczkach na uposażenie, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przesyła wzór poręczenia będącego warunkiem udzielenia zaliczki praktykantom płatnym, oraz zaliczki przekraczającej 3 miesięczne uposażenie

osobom, które nie nabyły jeszcze praw emerytalnych.

Celem tego wzoru jest jednostajne ujecie tej sprawy w resorcie Ministerstwa W. R. i O. P. i możliwie największe zabezpieczenie należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych zaliczek na uposażenie.

Wzór ten odnosi się do ręczycieli, będących funkcjonarjuszami państwowymi i posiadających uprawnienia emerytalne, ponieważ takie poręczenia będzie Ministerstwo W. R i O. P. przedewszystkiem brało pod uwagę. Poręczenia osób nie pozostających w publiczno-prawnym stosunku służbowym do Państwa będzie Ministerstwo W. R. i O. P. przyjmowało tylko wyjątkowo i to w wypadkach nie budzących żadnej wątpliwości co do materjalnej odpowiedzialności ręczycieli, a to celem uniknięcia ewent. konieczności prowadzenia przewlekłych i uciążliwych procesów cywilnych.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) Jan T. Lipka.

---

1 załącznik.

PORĘCZENIE.

W związku z podaniem wniesionym przez p. . . . .
(Imię, nazwisko i tytuł służbowy)

do Ministerstwa W. R. i O. P. o przyznanie zaliczki na uposażenie w wysokości 6-cio miesięcznego uposażenia służbowego, zobowiązuję się na wypadek przyznania tej zaliczki i niemożności spłacenia jej przez p. . . . .
(Imię i nazwisko)

z jakichkolwiek powodów w wyznaczonych terminach — do zwrotu Ministerstwu W. R. i O. P. (Skarbowi Państwa) niespłaconej z powyższego tytułu kwoty z mojego uposażenia służbowego, (zaopatrzenia emerytalnego) przysługującego mi jako . . . .

Jednocześnie zezwalam na potrącenie przypadającej z tego tytułu kwoty z mojego uposażenia w służbie wzgl. w stanie spoczynku w ratach, do jakich był zobowiązany p. . . . . bez uprzedniego uzyskania wyroku sądowego i tytułu egzekucyjnego.

Data i miejscowość. Podpis stwierdzony urzędowo.

Notatka władzy służbowej, stwierdzająca uprawnienia emerytalne ręczyciela.

16.

KONKURSY

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURS

na następujące stanowiska:

kierownika 4-klas. publicznej szkoły powszechnej w **Kośmidrach** w pow. lublinieckim (mieszkanie dla kierownika znajduje się w szkole).

kierownika 8-mio klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 2 w **Radzionkowie** w pow. tarnogórskim.

kierownika 8-mio klasowej publicznej szkoły powsz. Nr. 4 w **Radzionkowie** (mieszkanie służbowe).

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach w terminie 4-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

17.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa, dnia 6 lutego 1935 r.
Nr. I-WF-370/35.

Szkolny dom wycieczkowy w Jurgowie.

Ministerstwo podaje do wiadomości, iż z dniem 1. stycznia 1935 r. oddany został do użytku **Szkolny Dom Wycieczkowy** w Jurgowie, na Spiszu, w powiecie nowotarskim.

Jurgów posiada komunikację szosą z Nowego Targu (23 km), drogą polną z Poronina przez Bukowinę (15 km), drogą polną z Klimkówki przy szosie Zakopanę-Morskie Oko przez Brzegi (8 km). Leży na szlaku turystycznym: Łysa Polana-Pieniny (10 km. z Łysej Polany szosą przez terytorium czeskie, 30 km. do Pienin).

Dom wycieczkowy stoi na wzgórzu nad rzeką Białką i dominuje nad okolicą. Posiada 5 dużych pokojów sypialnych, pokoje dla wychowawców, obszerną świetlicę, infirmerię, pokoje dla służby, kuchnie i pomieszczenia gospodarcze (instalacje w toku). Dom jest zagospodarowany, posiada 60 łóżek z materacami i kocami, umeblowanie, naczynia kuchenne i stołowe.

Opiekę nad domem sprawuje Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego, które dysponuje przydziałem domu i pomieszczeń na kursy i kolonje. Administrację domu na miejscu prowadzi kierowniczka publicznej szkoły powszechnej w Jurgowie, poczta w miejscu.

W domu wycieczkowym mieści się **stałe szkolne schronisko wycieczkowe.** Zgłoszenia większych wycieczek należy przesyłać pod adresem kierownictwa **szkoły.**

Opłaty za nocleg: dla młodzieży szkolnej i nauczycieli po 50 gr. (bez pościeli) turyści po 1 zł.

Naczelnik Wydziału:
(—) **J. Błoński.**

18.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O. P. I-50/3. Katowice, dnia 15 lutego 1935.

KOMUNIKAT

w sprawie tekstu muzycznego pieśni p. t. „Piłsudski".

W najbliższym czasie ukaże się tekst muzyczny pieśni p. t. „Piłsudski", na chóry żeńskie, męskie i mieszane, w układzie Grzegorza Turkowskiego, nauczyciela Śląskiego Konserwatorjum Muzycznego, do słów Włodzimierza Żelechowskiego.

Utwór powyższy ze względu na swą wartość muzyczną i treść, jak również konstrukcję dostosowaną do możliwości młodzieży szkolnej, Urząd Wojewódzki, Wydział Oświecenia Publicznego, zaleca do wykonywania przez chóry szkolne wszystkich typów szkół.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

19.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O. P. I-44/9. Katowice, dnia 18 lutego 1935.

KOMUNIKAT

w sprawie podręcznika p. t. „Łyżwiarstwo".

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Ośw. Publicznego zawiadamia, iż nakładem Księgarni Wojskowej w Warszawie wyszedł z druku podręcznik pod tytułem „Łyżwiarstwo" opracowany przez inż. Jana Jankowskiego. Wydanie nowego podręcznika zasługuje na specjalne poparcie wśród szerokich warstw społeczeństwa, a w szczególności przez miłośników tego sportu. Autor z wybitnem znawstwem tej gałęzi sportu przedstawia wyczerpująco i nader jasno metodę nauczania początkujących i zaawansowanych, uzupełniając to cenne dziełko 211 rycinami i przepisami do hokeja, oraz higjeną tego sportu. Wśród ostatnich wydawnictw podręcznik inż. Jana Jankowskiego zasługuje na specjalne wyróżnienie, gdyż stanowi całokształt w uprawianiu tej gałęzi sportu od zaprawy wstępnej dla początkujących do wyżyny mistrzowskiej. Cena podręcznika 6 zł 80 gr do nabycia w większych księgarniach.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

20.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr. O. P. I-44/5. Katowice, dnia 20 lutego 1935.

KOMUNIKAT

w sprawie wydawnictwa p. t. „XV lat polskiej pracy na morzu".

W najbliższym czasie ukaże się dzieło p. t. „XV. Lat polskiej pracy na morzu" wydane przez Instytut Wydawniczy Państwowej Szkoły Morskiej.

Cena pojedyńczego egzemplarza o objętości 300 stron druku in quarto, bogato ilustrowanego, oprawionego w twardą okładkę płócienną wynosi w przedpłacie 25 zł wraz z kosztami przesyłki.

Zamówienia przyjmuje firma „Placówka Śląska" w Katowicach, ul. Marjacka 25.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

21.

O WYDAWNICTWACH.

Ukazał się Nr. 3—4 (19-20) **kwartalnika Zrąb.** Na treść numeru składają się następujące artykuły: K. Łaski — „Problemy szkolnictwa w Z. S. R. R." M. Kreczmar — „Wychowanie państwowe i obywatelskie w programie wychowawczym Platona". B. Wróblewski — „Składniki wychowawcze w szkołach akademickich". Z. Czerny „Przyszłe liceum ogólno-kształcące". B. K. Wierzejski „Organizacja młodzieży akademickiej we Włoszech faszystowskich". F. Sadowski „Business i ideowość państwowa". T. Adamczyk „Praktyczne przygotowanie do zawodu nauczycieli szkół średnich w Belgji, Prusach, Hamburgu, Saksonji i Austrji". Dalej idzie pierwsza serja artykułów objętych wspólnym tytułem „Z udziału zrębowców w Kongresie Wychowania Moralnego", a mianowicie: J. Mirski „Rola samowychowania w wychowaniu moralnem", H. Witkowska „Zagadnienia społeczne i ich stosunek do wychowania moralnego na VI Kongr. W. M. w Krakowie", M. Kirstowa „Konieczność rozwinięcia i uzgodnienia ustawodawstwa szkolnego i ochrony pracy młodzieży", J. Hełm - Pirgowa „Koedukacja w świetle opinji VI Międzynarod. Kongr. Wych. Moralnego w Krakowie".

W dziale petitowym znajdujemy omówienia książek praktycznych i teoretycznych (dla nauczycieli i uczniów gimnazjum), oraz prasy pedagogicznej polskiej i obcej, ponadto — kronikę z życia organizacji.

Do numeru dołączony jest indeks do V rocznika „Zrębu".

Wąsowicz i Zierhoffer: Świat w cyfrach. Roczn. 1935. Nakład Książnica-Atlas Lwów-Warszawa. Cena 3,80 zł. —

Jestto nowe uzupełnione wydanie zwięzłego kompendjum statystycznego, obejmujące już wyniki spisów ludności, przeprowadzonych z początkiem czwartego dziesięciolecia naszego wieku, dane statystyczne o produkcji, konsumcji i wymianie światowej, oraz szereg tablic retrospektywnych.

Paul Cazin: Décadi ou la Pieuse Enfance. Oprac. A. Czeżowska. Bibl. Franc. Z. 5. Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa. Cena 0,65 zł.

Są to wyjątki z powieści Paul Cazin'a p. t. „Décadi".

Charles Vildrac — Découvertes. Zesz. IV Bibljoteczki Francuskiej. Nakład Książnica-Atlas Lwów-Warszawa 1934. Cena 0,35 zł.

Książeczka zawiera kilka opowiadań poczytnego pisarza francuskiego.

Lisa Tetzner: Der Fussball. Bibl. Niem. Serja II. Zeszyt 44. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa. Cena 0,65 zł. — Opowieść znanej autorki niemieckiej, osnuta na tle walki o zdobycie piłki nożnej.

Vicki Baum: Jape im Warenhaus. Biblj. Niem. Ser. II. Zeszyt 46. Książnica-Atlas. Lwów - Warszawa. Cena 0,75 zł. — Opowiadanie znanej autorki niem. o przeżyciach młodego chłopca.

Zeszyt I tomu III „Świata i Życia". Nakł. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa 1935 r.

Ukazał się już zeszyt I tomu III zarysu encyklopedycznego **„Świat i Życie"** (Książnica-Atlas, red. prof. dr. Zygmunt Łempicki). Tom ten stanowi początek tomu III tego pożytecznego wydawnictwa.

W zeszycie I tomu III ukazały się artykuły następujące: Komunikacja August Łukaszewicz, Komunizm — dr. Aleksander Hertz, Konfucjanizm — prof. dr. Jan Jaworski, Konserwatorstwo — nacz. konserw. Jerzy Remer, Konserwatyzm — prof. dr. Stanisław Estreicher, Konstytucja — prof. dr. Stanisław Estreicher, Koń — inż. Stanisław Glas, Kopernik — prof. dr. Eugenjusz Rybka, Kościec — prof. dr. Edward Loth, Kościół — dr. Jakób Sawicki, Krajoznawstwo — Aleksander Pątkowski, Kredyt — Tadeusz Sławiński, Krew — doc. dr. Piotr Słonimski. Liczne i starannie dobrane ilustracje zdobią, jak zwykle, i ten zeszyt.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

Przegląd Pedagogiczny — Organ T. N. S. W. Nr. 1, 2, 3 1935 r. Red. i Adm. Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł. Nr. pojed. 50 gr.

Szkoła Śląska — miesięcznik Nr. 1/2 styczeń—luty 1935 r. Organ Śl. Okr. Stow. Ch.-Nar. Nauczycieli Szkół Powsz. w Polsce. Red. i Admin. Katowice, ul. Szopena 11.

Młody Polak — dwutygodnik dla młodzieży. Nr. 1, 2, 3 z 1935 r. Red. i Admin. — Rybnik. Nr. pojed. 20 gr. Prenumerata roczna 4 zł.

Moje Pisemko — tygodnik ilustrowany dla dzieci i młodzieży. Nr. 2, 3, 4 z 1935 r. Redaktor: Marja Buyno-Arctowa, Warszawa. Wyd. M. Arct.

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.